

Norskir alarar vinna pening

Sambært Lars Liabø nevndarformanni í Kontali Analyse, verður roknað við, at norska alivinnan kemur at forvinna tvær mia. norskar kr. í 2008. Orsøkin er fyrst og fremst bíligari fódur, viknandi kapping, og at kursurin á norsku krónuni er fallin munandi. Higartil hevur figgjarkreppan givið norsku alivinnuni eina jaliga tilgongd. Bíligari fódur, lægri kr. kursur og minni kapping frá kappingarneytunum, er orsøkin til hetta, skrivar Vinnuhúsið frá www.kyst.no. Roknað verður við, at norska alivinnan fer at geva tvær mia. kr. í yvirkotið í 2008, sum er eitt gott úrslit. Sölan av alifiski er 16 mia. kr. í 2008 og gevur hetta sostatt eitt avkast á 10%, sum er yvir miðal. Framleiðslukostnaðurin av einum kilo av alifiski er umleið 20,50 norskar kr. Hetta er lægri enn fyri fáum mánaðum síðani og er orsøkin tann, at fódurprísurin er lækkaður, og at sjúkustøðan í norsku alivinnuni er góð í løtuni. Síðan figgjarkreppan tók dik á seg, eru rávørurnar til alifóður - fiskalja og fiskamjøl - falnar 40% í prísi og Lars Liabø roknar við, at prísurin fer at fella enn meira í 2009.

Kelda: www.industry.no

Partabrævaárið 2008: Gloym tað

Árið 2008 hilnaðist serstakliga illa hjá íleggjarum, sum settu pengar í partabrøv. Stóra C20 vísitalið á keypsskalanum í Keypmannahavn hevði eitt fall upp á 46 prosent, og ávís føroysk partabrøv høvdu enn størri fall enn tað. Bæði hjá Føroya Banka og Eik Banka hava tey bestan hug at gloyma partabrævaárið 2008 og blaða víðari í álmanakkanum

KURSFALL

Leif Láadal
leif.laadal@gmail.com

Føroyskir íleggjarar eru komnir so dyggiliga niður á jørðina aftur, eftir at hava sveima rættiliga høgt í 2007 og fyrstu mánaðirnar av 2008. Frá á leið 2000 til í 2007 tyktist tað sum at partabræva-kursirnir bara hækkaðu og hækkaðu, men so hvørt sum amerikanska bústaðarkreppan bleiv til eina amerikanska figgjarkreppu, sum síðani til eina altjóða figgjarkreppu, broyttist marknaðurin. Partabrævakursir um allan heim fullu,

og tá serfrøðingar vóru lidnir við at tosa um, at nú høvdu kursirnir rakt botnin, fullu teir bara enn meira. Árið 2008 var ein marra alt sum tað var, tá tað snýr seg um íløgur í partabrøv; tað eru flest øll samd um. Ein av teimum er Sverri Justinussen, leiðari fyri Eik Makets hjá Eik Banka.

- Summir føroyskir íleggjarar hava gjørt tann klassiska feilin, at teir hava gjørt ov stórar íløgur í partabrøv, meðan tíðirnar hava verið góðar, og kursirnir tí hava verið rættiliga høgir, sigur Sverri Justinussen.

Hann veit tí væl, at hesar støður í nógvum førum ikki kunnu vera nógv øðrvísi, tí í ringum tíðum – tá kursirnir eru lágir – hava íleggjarar ikki so nógvir pengar til íløgur.

- Men tað er synd, at farna árið hevur kostað íleggjarum so nógv, tó at hesar royndir vónandi fara at læra teir at halda høvdið kalt eina aðruferð, leggur hann afturat.

Eisini í Føroya Banka hava tey bestan hug at gloyma partabrøvini í 2008.

- Partabrævaárið 2008 var beinleiðis til skrellispannina, men hinvegin royndust lánsbrøvini sum tað tryggara íløguaðviti, og tí fegnast kundar okkara við stórar yvirvekt í lánsbrøvum fyri, sigur Arnfinn-

Tað var ikki nógv annað enn bygningarnir hjá føroysku fyrirkunum á virðisbrævamarknaðinum, sum finga ein sálargeisla í 2008. Samanumtikið fullu kursirnir við meira enn 50 prosentum í 2008, men í 2009 fer at ganga rætta vegin aftur, meta serfrøðingar

Mynd: Leif Láadal

ur Gudjónsson, ílöguráðgevi í Føroya Banka.

Eingin løtt loysn

Í nógvum førum líkist handil við partabrøvum einum

pyramidu-spæli. Tey sum keypa síðst, betala vinningin hjá teimum, sum keyptu fyrst. Tá tíðirnar eru góðar, og gongd er á partabrævasølu, hækka kursurin. Vitsóu tað serliga við tveim-

um føroyskum feløgum, Atlantic Petroleum og Eik Banka. Fólk stóðu í røð fyrir at keypa partabrøv, tí tey hoyrdu søgurnar um onnur, sum høvdu keypt fyrir ein serliga lágan kurs, og nú

var kursurin tvífaldaður og gott tað.

Tey, sum vóru somikið heppin, at tey keyptu tíðliga, hava ikki mist pengar, meðan tey sum komu síðst við, kunnu missa nógvan

Mugu finna aðrar marknaðir til útflutningin

Tá partabrævaárið 2008 skal gerast upp, sæst at ávirkanin frá lækkanði kursum og húsagangum í londunum kring okkum, hevur ávirkað føroyska útflutningin. - Tað verður tí í summum førum neyðugt at finna aðrar marknaðir, ella satsa meira upp á teir marknaðir, har sölan av fiski er best, sigur Johnny í Grótinum, búskaparfrøðingur og deildarleiðari í Føroya Banka

NÝGGJAR AVBJÓÐINGAR

Leif Láadal
leif.laadal@gmail.com

2009 verður eitt torført ár, tá vit tosa um vinnulív. Tað metir Johnny í Grótinum, búskaparfrøðingur og deildarleiðari í Føroya Banka.

- Tað fara eisini at verða skaptir milliónir í 2009, men tað fer at krevja meira enn tað hevur gjørt seinna árin, sigur hann.

Tá vit tosa um føroyskan útflutning, ið sum kunnugt mest er fiskur, eru nakrir av stóru keyparunum av før-

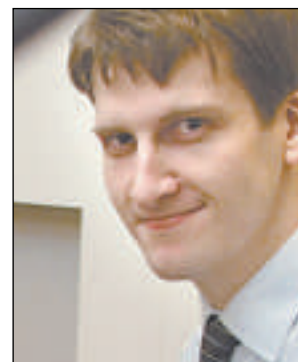
oyskum fiski hart raktir av figgjarkreppuni. Serliga illa stendur til í Bretlandi, og Johnny í Grótinum metir tí, at tað vildi verið skilagott at skeitt aðrar vegir hjá føroyskum útflutningsfyrirkunum.

Pund kontra evru

Johnny í Grótinum vísir á, at bretska pundid er viknað eini 20-25% í 2008 grundað á vánaligu gongdina í bretska búskapinum og lækkanði rentuna, har figgjarsektorurin jú fyllir sera nógv. Evran er stórt

Stóri útflutningsmarknaðurin Bretland er hart raktur av figgjarkreppuni. Tí vildi tað verið bæði gott og natúrligt at hugt eftir øðrum marknaðum – eitt nú Týsklandi, sum sær út til at fara at klára seg væl, heldur Johnny í Grótinum, búskaparfrøðingur

sæð óbroytt í 2008 grundað á fastkurspolitikkinn í Danmark, hóast eitt ávíst trýst var á krónuni út á heysti, sum tó bleiv niðurbart við eini rentuhækking hjá danska Tjóðbankanum.

- Sostatt eru evropeisku útflutningsmarknaðirnir - herundir Týskland - í 2008 blivnir eini 25% meiri kappingarførir enn Stórabretland

til at keypa føroyskar útflutningsvørur. Útlit eru til, at bretska búskapurin framvegis verður í trupulleikum í 2009, hóast bretska pundid helst styrkist í mun til evruna, grundað á útlitini til, at rentan í evrum lækka munandi. Tað kann tí vera skilagott hjá føroyskum útflutningsfyrirkunum at hyggja til evropeiska fastlandið eftir nýggjum avtakarum til føroysku útflutningsvørurnar, sigur hann.

Eftirlit

Tað hevur verið tosað um,